

забезпечити чітку нормативно-правову базу етнополітики з відповідними законодавчими документами – “Концепцією державної етнонаціональної політики України”, оновленим Законом “Про національні меншини в Україні” та ін., тактичний: формування дієвого механізму розробки конкретних методів та засобів впровадження прийнятих рішень, оперативний – з метою реалізації державної етнополітики в регіонах в умовах повномасштабної війни, постійних міграцій населення та зміни місця перебування великої кількості етнічних груп (греки Приазов’я, болгари Півдня та ін.), виявлення актуальної етнічної структури населення в регіонах та інвентаризації можливостей активізації роботи регіональних осередків національних меншин.

Література

1. Дегтеренко А. М. “Етнополітичні загрози та ризики національної консолідації: регіональний вимір”. Аналітична записка URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/politika/etnopolitichni-zagrozi-ta-riziki-nacionalnoi-konsolidacii-regionalniy-vimir> (дата звернення 25.10.2022)

2. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти. К.: УАННП “Фенікс”, 1997. 214 с.

3. Котигоренко Віктор. Становлення державного етнополітичного менеджменту в Україні // Політичний менеджмент, №6, 2004. С. 48 – 63.

Демідко Ольга Олександрівна,

кандидатка історичних наук,

доцентка кафедри культурології

Маріупольського державного університету

ВАЖЛИВІСТЬ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КУЛЬТУРИ МАРІУПОЛЯ НА ПІДКОНТРОЛЬНІЙ УКРАЇНІ ТЕРИТОРІЇ

В умовах воєнного часу креативні індустрії зазнали суттєвого відтоку талантів, скорочення фінансування, зниження попиту на культурні продукти та послуги. Державні кошти, які в мирний час виділялися на культуру, після повномасштабного вторгнення Росії спрямовані на підтримку Збройних Сил України. Проте попри всі наявні проблеми креативні фахівці організовують безліч волонтерських ініціатив, допомагають армії, вимушеним переселенцям та мирному населенню на звільнених від окупації територіях. Водночас досить важливим напрямом є підтримка розвитку культури тих українських

міст, які наразі перебувають під російською окупацією. Країна-агресорка веде війну на знищення української нації через знищення її культури. Саме це є першочерговим завданням і метою окупантів. Атак ворога зазнають музеї, бібліотеки, архівні фонди, галереї мистецтва. Зокрема, внаслідок бомбардувань та численних обстрілів у Маріуполі знищено безліч культурних і архітектурних пам'яток, цінних і унікальних артефактів. Адже не завжди в умовах війни фонди, архіви, твори мистецтва вдається безпечно евакуювати. Проте завдяки активній діяльності театральних та музичних колективів, художників, поетів, письменників Маріуполя культура окупованого міста продовжує розвиток на підконтрольній Україні території.

Важливою подією для розвитку культури Маріуполя стало відновлення роботи Маріупольської камерної філармонії. 21 вересня розпочався V фестиваль класичної музики “Mariupol Classic 2022”. Фестиваль відбувався містами України та Польщі. Класичні музиканти Маріуполя зібралися на одній сцені, хоча і не без допомоги оркестрів міст, в яких проходили концерти фестивалю. Відкрився фестиваль у місті-побратимі Маріуполя Гданську спільним концертом Маріупольського муніципального камерного оркестру “Ренесанс” з Академічним камерним оркестром “Віртуози Львова”. Наразі в колективі камерного оркестру «Ренесанс» нараховується до 10 осіб. Більше представників струнного оркестру. Також долучилися і представники духового оркестру. В рамках фестивалю оркестр виступив у Львові, Івано-Франківську, Вінниці та Києві. Зі сцени лунали, зокрема, й твори приазовських композиторів: композитора з Маріуполя Валентина Сташенка та композитора з Донецька Володимира Стеценка. У кожному місті за диригентський пульт ставав Заслужений діяч мистецтв України Василь Крячок та диригент міського оркестру. Головна мета фестивалю Mariupol Classic – показати відродження тимчасово переміщеної музики Маріуполя. Водночас цим фестивалем відбулося відкриття нового сезону Маріупольської камерної філармонії [7].

Продовжує розвиватися і театральна культура Маріуполя. Наразі єдиний театральний колектив, який зумів відновити свою роботу майже в повному складі в Україні – це Маріупольський театр авторської п'єси Conception. Тепер його вистави можна побачити в Києві [4]. Незалежний театр авторської п'єси Conception, в якому можна знайти

сучасну авангардну режисуру і драматургію, був заснований 1 лютого 2019 року за ініціативою творчого тандему поетеси Марії Грецької та режисера Олексія Гнатюка. 28 липня у театрі на Подолі відбулася важлива прем'єра театру “Обличчя кольору війна”, присвячена Маріуполю та маріупольцям. Завдяки цій документальній виставі кожен з акторів зміг розповісти свою історію. Як на початку війни намагалися жити і займатися звичними справами. Однак «прильотів» ставало все більше, на п'ятий день вимкнули світло. Були змушені під обстрілами готувати їжу. Як ховалися у підвалах і втрачали знайомих. Режисер Олексій Гнатюк і актори майстерно висвітлили тему війни, виживання і людяності. Цю виставу вони представили і в багатьох містах України. Усюди спектакль проходив при переповнених залах та бурхливих оваціях захоплених та вдячних глядачів. До того ж, колектив вже відновлює свій репертуарта готує нові прем'єри [6]. Ще один колектив, який продовжує підтримувати та популяризувати культуру Маріуполя – це маріупольський Народний театр “Театроманія” під керівництвом режисера Антона Тельбізова, який відновив діяльність в німецькому місті Ганновер. Театр часто проводить гастролі українськими містами. Зокрема, колектив “Театроманії” підготував лялькову казку “Сусідка”, яка була поставлена маріупольськими акторами для маріупольських дітей. Цю казку представили в Дніпрі та інших українських містах. Наприкінці вистави діти отримали розмальовки від маріупольської художниці Анастасії Пономарьової “Розмалюй своє місто”, де були зображені яскраві архітектурні споруди Маріуполя, зокрема можна було побачити і яскраві двері театру з написом “Театроманія” і приміщення ПК “Молодіжного”, де і виступав колектив з 2011 року [5].

До того ж, театральну справу Приазов'я продовжують розвивати творчі маріупольці, які, не маючи власного театру, завдяки креативним ідеям готові підтримувати культурний розвиток рідного міста. Зокрема, маріупольці Марія та Олександр Сладкови – засновники та керівники творчого хабу “Сучасна Україна” в умовах війни розуміють, що дуже важливо, щоб глядач через культурні проекти отримував своєрідну арт-терапію. Ще до повномасштабного вторгнення рф в Україну вони виграли грант на 100 тис. грн від Міського бюджету Маріуполя. Подружжя планувало поставити свою першу виставу. Виграні гроші повинні були спрямувати на закупівлю обладнання.

Але після початку повномасштабної війни довелося скоригувати багато планів. І хоча гроші так і не були отримані, Сладкови вирішили ставити виставу власними зусиллями. Марія є авторкою багатьох чутливих та щирих віршів, але п'єс у жінки ще не було. Вона почала її писати в Маріуполі і завершила в Павлограді. Це філософська п'єса з елементами комедії. Дія відбуватиметься в сучасній бібліотеці. Будуть присутні і елементи містики з задіянням цифрових технологій. Режисеркою вистави стала художня керівниця павлоградського Фольклорно-обрядового театру “Вертеп Марії” Марія Кравченко. У виставі гратимуть три актори цього ж театру на чолі з режисеркою, яка також гратиме. Актори вже вчать свої тексти. За технічну частину та музичне оформлення відповідатиме Олександр Сладков. Виставу заплановано представити наприкінці грудня 2022 року [2].

Крім того наразі відбувається відновлення книжкового фонду Маріуполя. Співробітники маріупольських бібліотек на чолі з керівницею Комунальної установи “Центральна міська публічна бібліотека Маріупольської міської ради з філіями” та директоркою Центральної бібліотеки ім. Короленка Вікторією Лісогор почали збирати електронні версії книг як авторів Приазов'я, так і творців інших куточків України. Водночас фонд бібліотеки суттєво поповнився завдяки допомозі від мешканців Дніпра, благодійних організації та бібліотек з інших міст України. Значну допомогу надали Інститут української книги, Благодійний фонд “Бібліотечна країна”, відділ культури міста Чернігова та Дніпровська бібліотека. Зараз фонд бібліотеки налічує близько 1000 книжок. Планується, що найближчим часом маріупольська бібліотека розташовуватиметься у новому центрі “ЯМаріуполь” в Дніпрі [1].

Наразі викликають чималий інтерес прогулянки в різних містах України з розповідями про історичний та культурний розвиток Маріуполя. Ці тематичні прогулянки відбуваються в рамках проекту “2:40. Паралелі”. У назву закладений певний символізм, адже прогулянки-екскурсії одночасно проходять у декількох містах і починаються рівно о 2:40 після полудня. Цифри відповідають 240-ій річниці заснування міста Марії, яку відзначали у 2018 році. Тоді ж відбулося й офіційне відкриття культурно-туристичного центру “Вежа” у ревіталізованій будівлі старої водонапірної вежі, яка стала візитівкою міста та одним

з найвпізнаваніших його символів. Прогулянки “2:40. Паралелі” вже пройшли у Львові, Одесі та Чернівцях. Цікаво, що до заходів долучалися як мариупольці, так і місцеві мешканці. Під час екскурсій вони дізнавалися цікавинки про українські міста, згадували історію Маріуполя та проводили паралелі, які стосуються архітектурної та культурної спадщини.

Організаторами тематичних прогулянок виступила ГО “Вежа” та спільнота “Маріуполь – туристичне місто”. Ініціатори заходу вирішили згуртувати навколо заходу мариупольців і мешканців інших міст, які готові провести історичні паралелі між українськими містами та знайти тотожності [3].

Таким чином, в умовах воєнного часу культурний розвиток Маріуполя, який перебуває в умовах тимчасово окупації, є можливим завдяки діяльності мариупольських діячів культури на підконтрольній території України. Агресія Росії проти України, окрім численних людських жертв, руйнувань інфраструктури та знищення української економіки створила також реальну загрозу для української культурної спадщини та культури загалом. Лише знищивши культуру народу, можна знищити сам народ. Саме тому вкрай важливим є відновлення діяльності закладів культури, яким вдалося виїхати з окупованих міст на підконтрольну Україні територію.

Література

1. Демідко О. Відновлення книжкового фонду Маріуполя — коли відкриється нова бібліотека (ФОТО). Донбас24, 2022. URL: <https://donbas24.news/news/vidnovlennya-knizkovogo-fondu-mariupolya-koli-vidkrijetsya-nova-biblioteka> (дата звернення: 19.11.2022).

2. Демідко О. «Від папірусу до гаджету» – новий проєкт Марії та Олександра Сладкових. Донбас24, 2022. URL: <https://donbas24.news/news/vid-papirusu-do-gadzetu-novii-projekt-mariyi-ta-oleksandra-sladkovix> (дата звернення: 18.11.2022).

3. Демідко О. В українських містах проходять тематичні прогулянки, присвячені Маріуполю (ФОТО). «Донбас24», 2022. URL: <https://donbas24.news/news/v-ukrayinskix-mistax-proxodyat-tematicni-progulyanki-prisvyaceni-mariupolyu> (дата звернення: 17.11.2022).

4. Демідко О. Театральні колективи-переселенці з Маріуполя – хто відновив роботу в Києві. Донбас24, 2022. URL:

<https://donbas24.news/news/teatralni-kolektivi-pereselenci-z-mariupolya-xto-vidnoviv-robotu-v-kijevi-foto> (дата звернення: 18.11.2022).

5. Демідко О. «Театроманія» продовжує розвивати та підтримувати культуру Маріуполя. Донбас24, 2022. URL: <https://donbas24.news/news/teatromaniya-prodovzuje-rozvivati-ta-pidtrimuvati-kulturu-mariupolya> (дата звернення: 19.11.2022).

6. Демідко О. «Тримаємось разом» – маріупольський театр «Conception» представить нову виставу. Донбас24, 2022. URL: <https://donbas24.news/news/trimajemos-razom-mariupolskii-teatr-conception-predstavit-novu-vistavu-foto> (дата звернення: 19.11.2022).

7. Демідко О. Яким буде відновлення фестивалю класичного мистецтва Mariupol Classic – деталі. Донбас24, 2022. URL: <https://donbas24.news/news/vidnovlennya-festivalyu-klasicnogo-mistectva-mariupol-classic> (дата звернення: 19.11.2022).

Кузьменко Тарас Григорович,

кандидат культурології,

доцент кафедри івент-менеджменту,

фешен та шоу-бізнесу,

Київський університет культури,

ktg76@ukr.net

тел. 0673364317

ВІЙНА В УКРАЇНИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ГЕРОЇЧНОЇ ПІСНІ

Революція Гідності та наступні події російської агресії проти української держави створили нову соціокультурну реальність, що якісно вплинула на українське суспільство і на майбутній розвиток української держави. Події Євромайдану та війна кардинально змінили суспільне життя нашої країни, відбувся розворот України в бік її національної ідентичності: вільної, демократичної, здатної до вибору й державотворення, як тисячі років тому. В Україні створюються якісні процеси формування нової політичної реальності, відбувається переосмислення української культури та пізнання власної історії, піднесення національної-патріотичної свідомості [1].

Революція Гідності спричинила активізацію культурно-мистецького життя нашої країни. Євромайдан підтримали багато